

MOHAADATOK AZ ESZTERHÁZY KÁROLY FŐISKOLA BOTANIKUS KERTJÉBŐL (EGER)

SZŰCS PÉTER – PÉNZESNÉ KÓNYA ERIKA

Eszterházy Károly Egyetem, Biológiai Intézet, Növénytani és Ökológiai Tanszék.

E-mail: konya.erika@uni-eszterhazy.hu

Summary – Bryophyte data from Botanic Garden of Eszterházy Károly College (Eger, NE-Hungary)

33 bryophyte species were collected in the botanical garden of Károly Eszterházy College with 1 hectare area during the autumn of 2014. Among the common and frequent species the presence of *Rhytidium rugosum*, an indicator species for closed grasslands, the appearance of the wet habitat indicator *Climacium dendroides* and the highly endangered (NT) *Orthotrichum pumilum* are important bryofloristical data to take into account.

Keywords: mosses, indicator species, bryofloristic research

Összefoglalás – 2014 őszén végzett gyűjtések eredményeként a közel egy hektáros botanikus kertből összesen 33 lombosmoha ismert. Közönséges és gyakori fajok mellett figyelmet érdemel a *Rhytidium rugosum*, mely zárt gyepek indikátor mohája, a nedves élőhelyeket jelző *Climacium dendroides*, és a veszélyeztettség közeli (NT) természetvédelmi státuszú *Orthotrichum pumilum* jelenléte.

Kulcsszavak: lombosmohák, indikátor fajok, mohafloisztika

Bevezetés

Az Almagyar-dombon elterülő botanikus kertben korábban – a szerzők tudomása szerint – nem zajlottak mohafloisztikai jellegű kutatások. Az alábbi tudományos eredményeket megalapozó terepi gyűjtések 2014–2015 között

történt kert-rekonstrukciós munkálatok előtt zajlottak, tehát a korábbi évek (közel 50 éves periódus) mohafldrájáról adnak leírást. A kert közel tíz éven keresztül zajló bolygatatlansága kedvezett a mohák betelepülésének és populációik megerősödésének.

Anyag és módszer

A terepi gyűjtések 2014 szeptemberében zajlottak. A mintagyűjtés során feljegyzésre került a jellemző a gyűjtés ideje, a mikroéölhely és az aljzat. A határozáshoz határozókönyveket (SMITH 2004; ATHERTON et al. 2010) és kulcsokat (LEWINSKY–HAAPASAARI 1995) vettünk igénybe.

A begyűjtött példányokat az Eszterházy Károly Főiskola Növénytani és Ökológiai Tanszékének Kriptogám Herbáriumában (EGR) helyeztük el. A taxonok megnevezéséhez HILL és mstai (2006), veszélyeztetettségi státuszának és indikátor jellegének megadásához a hazai moha vörös listát (PAPP et al. 2010) használtuk. A közép-európai flóratérképezési rendszer negyedelésével nyert kvadrátjának azonosító száma: 8088.3.

Gyűjtési helyek listája

- Heves megye, Eger, Almagyar-domb, Eszterházy Károly Főiskola Botanikus Kertje, faépület mellett, (leg: Szűcs P, 2014.09.12.) N47°54'24.9" E20°23'27.0", 226 tszfm.
- Heves megye, Eger, Almagyar-domb, Eszterházy Károly Főiskola Botanikus Kertje, egykori gyepes készen, (leg: Szűcs P, 2014.09.12.) N47°54'24.6" E20°23'24.8", 226 tszfm.
- Heves megye, Eger, Almagyar-domb, Eszterházy Károly Főiskola Botanikus Kertje, „Északi-középhegység” gyűjtemény, egykori árnyas mészke sziklakert, (leg: Szűcs P, 2014.09.12.) N47°54'24.0" E20°23'24.1", 227 tszfm.
- Heves megye, Eger, Almagyar-domb, Eszterházy Károly Főiskola Botanikus Kertje, „Nyugat-Dunántúl” gyűjtemény, behajtó út mellett, (leg: Szűcs P, 2014.09.12.) N47°54'24.8" E20°23'23.3", 224 tszfm.

- Heves megye, Eger, Almagyar-domb, Eszterházy Károly Főiskola Botanikus Kertje, „Egzotikus növények” gyűjtemény, (leg: Szűcs P, 2014.09.12.) N47°54'24.2" E20°23'22.2", 226 tszfm.
- Heves megye, Eger, Almagyar-domb, Eszterházy Károly Főiskola Botanikus Kertje, „Dél-Dunántúl” gyűjtemény, (leg: Szűcs P, 2014.09.12.) N47°54'23.1" E20°23'22.5", 229 tszfm.

Eredmények

Az Eszterházy Károly Főiskola Botanikus Kertjéből összesen 33 lombosmohát azonosítottunk, valamennyi adat új a területre. A kimutatott taxonok többsége közönséges és gyakori. Ezek mellett figyelemre méltó az indikátor mohafajok jelenléte a botanikus kertben. A *Rhytidium rugosum* a hazai vörös listán „nem veszélyeztetett, de figyelmet érdemlő” (LC-att) besorolású, zárt gyepek indikátor mohája. Legközelebb a Nagy-Eged hegy délnyugati kitérűsége, napos gyepfoltjain figyelhető meg. A hasonló besorolású *Climacium dendroides* nedves élőhelyek indikátor faja, előfordulási pontján a kertben nagy kiterjedésű gyepet alkotott *Pinus sylvestris*, *Pinus strobus* és cserjefajok árnyékában. A „veszélyeztetettség közeli” (NT) *Orthotrichum pumilum* fakéreg indikátor mohafaj, a kertben *Morus alba* kérgéről ismert.

Enumeratio – Felsorolás

Bryophyta – Lombosmohák

Abietinella abietina (Hedw.) M.Fleisch. – 4, 5: talajon.

Amblystegium serpens (Hedw.) Schimp. – 5: *Morus alba* kérgén

Anomodon attenuatus (Hedw.) Huebener – 4: talajon

Barbula unguiculata Hedw. – 1: talajon

Brachythecium rutabulum (Hedw.) Schimp. – 2, 4, 5: talajon

Brachythecium salebrosum (Hoffm. ex F.Weber & D.Mohr) Schimp. – 5: *Morus alba* kérgén

Bryum argenteum Hedw. – 1: talajon

Bryum caespiticium Hedw. – 1: talajon

Calliergonella cuspidata (Hedw.) Loeske – 2: talajon

- Climacium dendroides* (Hedw.) F. Weber & D.Mohr – 5: talajon
Ceratodon purpureus (Hedw.) Brid. – 1: talajon
Fissidens taxifolius Hedw. – 5: talajon
Homalothecium lutescens (Hedw.) H.Rob. – 2: talajon
Homalothecium philippeanum (Spruce) Schimp. – 3: mészkősziklán
Homomallium incurvatum (Schrad. ex Brid.) Loeske – 3: mészkősziklán
Hylocomium splendens (Hedw.) Schimp. – 4: talajon
Hypnum cupressiforme Hedw. – 3: mészkősziklán
Oxyrrhynchium hians (Hedw.) Loeske – 1,2,5: talajon
Orthotrichum anomalum Hedw. – 3: mészkősziklán
Orthotrichum cupulatum Hoffm. ex Brid. – 3: mészkősziklán
Orthotrichum diaphanum Schrad. ex Brid. – 5: *Morus alba* kérgén
Orthotrichum pallens Bruch ex Brid. – 5: *Morus alba* kérgén
Orthotrichum pumilum Sw. ex anon. – 5: *Morus alba* kérgén
Plagiomnium cuspidatum (Hedw.) T.J.Kop. – 4: talajon
Plagiomnium undulatum (Hedw.) T.J.Kop. – 6: talajon
Platygyrium repens (Brid.) Schimp. – 5: *Morus alba* kérgén
Pseudoscleropodium purum (Hedw.) M.Fleisch. – 2, 4: talajon
Rhytidium rugosum (Hedw.) Kindb. – 4: talajon
Rhytidiadelphus squarrosus (Hedw.) Warnst. – 2: talajon
Schistidium crassipilum H. H.Blom – 3: mészkősziklán
Thuidium assimile (Mitt.) A. Jaeger – 4: talajon
Tortula lanceola R. H. Zander – 1: talajon
Tortula muralis Hedw. – 3: mészkősziklán

Köszönetnyilvánítás

A közlemény a Társadalmi Megújulás Operatív Program *Kutatás, Innováció, Együttműködések – Társadalmi innováció és kutatási hálózatok együttműködésének erősítése az Eszterházy Károly Főiskola, a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Nonprofit Kft. és az Agria TISZK Közhasznú Nonprofit Kft. együttmű-*

köddésével címet viselő, TÁMOP-4.2.1. D-15/1/KONV-2015-0013 azonosító számú projekt keretében készült. A projekt az Európai Unió támogatásával és az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ATHERTON, I., BOSANQUET, S. & LAWLEY, M. (eds.), (2010): Mosses and Liverworts in Britain and Ireland a field guide. – British Bryological Society, Plymouth, 848 pp.
- HILL, M. O., BELL, N., BRUGGEMAN-NANNAENGA, M. A., BRUGUES, M., CANO, M. J., ENROTH, J., FLATBERG, K. I., FRAHM, J. P., GALLEGU, M. T., GARILETTI, R., GUERRA, J., HEDENÄS, L., HOLYOAK, D. T., HYVÖNEN, J., IGNATOV, M. S., LARA, F., MAZIMPAKA, V., MUNOZ, J. & SÖDERSTRÖM, L. (2006): An annotated checklist of the mosses of Europe and Macaronesia. – *Journal of Bryology* 28: 198–267.
- LEWINSKY-HAAPASAARI, J. (1995): Illustrierter Bestimmungsschlüssel zu den europäischen Orthotrichum-Arten. – *Meylania* 9: 3–57.
- PAPP B., ERZBERGER, P., ÓDOR P., HOCK Zs., SZÖVÉNYI P., SZURDOKI E. & TÓTH Z. (2010): Updated checklist and Red List of Hungarian Bryophytes. – *Studia Botanica Hungarica* 41: 31–59.
- SMITH, A. J. E. (2004): The mossflora of Britain and Ireland. – Cambridge University Press, Cambridge, 1012 pp.